

VM Valtiovarainministeriö

STM:n lausunto; Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kuntalain muuttamisesta

Näkemyksenne kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa koskevasta muutosehdotuksesta (10 §)

- Sosiaali- ja terveysministeriö pitää kannatettavana, että kuntalakiin lisättäisiin säännös kuntien toiminnan ja talouden varautumisen yleisestä ohjauksesta ja seurannasta siltä osin, kuin se ei kuuluisi muun ministeriön toimialaan. Hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymisen myötä on selkeästi havaittu, että kuntien varautumisen yleistä ohjausta ja seurantaa on syytä kehittää ja selkeyttää. Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy esityksen näkemykseen, jonka mukaan kunnat vastaavat monien peruspalveluiden ja yhteiskunnan kannalta keskeisten toimintojen järjestämisestä. Turvallisuusympäristön heikentyminen edellyttää varautumisen tason nostoa myös kunnissa. Sosiaali- ja terveysministeriö korostaa, että hyvinvointialueiden ja kuntien yhteistyö varautumisen kysymyksissä on keskeistä.
- Sosiaali- ja terveysministeriö pitää tärkeänä, että VM ottaa huomioon kuntien yleisessä ohjauksessa ympäristöterveydenhuollon. Esimerkiksi kunnan varautumissuunnitelmassa tulisi sovittaa yhteen ympäristöterveydenhuoltoon liittyvät häiriötilannesuunnitelmat. Tällaisia ovat muun muassa säteilyvaaratilanteisiin liittyvä varautuminen sekä vesihuoltolaissa tarkoitettu vesihuoltolaitoksen varautumissuunnitelma, terveydensuojelulaissa tarkoitettu kunnan terveydensuojeluviranomaisen häiriötilannesuunnitelma ja talousvettä toimittavien laitosten riskienhallintasuunnitelma. Tämä on tärkeää, koska esimerkiksi vedenjakelun keskeytyminen lamaannuttaa herkästi muita palveluita ja tuotantoa. Erityisen haavoittuvaisia ovat elintarviketeollisuus, sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköt sekä muut kriittiset palvelut. Veden laadun häiriintyminen voi aiheuttaa väestön sairastumisriskin ja pahimmassa tapauksessa hengenvaaran.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

kirjaamo.stm@gov.fi
stm.fi

Näkemyksenne vaikuttamistoimielinten aloiteoikeutta ja vanhusneuvoston nimeämistä koskevista muutosehdotuksista (26-28 §)

- Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa kuntalain 23 §:n mukaisen aloiteoikeuden lisäämistä myös vanhusneuvostolle.
- Vanhusneuvoston nimeämistä koskevasta ehdotuksesta sosiaali- ja terveysministeriö toteaa, että hallinnon selkeyden kannalta olisi kannatettavaa, että hyvinvointialueen ja kunnan tosiasiallisesti samasta toimielimestä käytettäisiin samaa nimeä. Mikäli nimeämistä kuitenkin halutaan muuttaa, niin sosiaali- ja terveysministeriö ehdottaa muotoiluksi: kunnanhallitus voisi nimetä toimielimen vanhusneuvoston sijaan myös muulla nimikkeellä, kuten esimerkiksi ikäneuvostoksi.

Näkemyksenne konserniohjetta koskevasta muutosehdotuksesta (47 §)

- Sosiaali- ja terveysministeriö huomauttaa, että useita kunnan varautumisen kannalta keskeisiä toimintoja kuten perusinfrastruktuuri, eri tyyppiset tukipalvelut (esim. ICT, ruokahuolto) tai asumiseen liittyvät palvelut hoidetaan usein yhtiömuodossa. Tällä hetkellä hyvinvointialueet ovat useissa tapauksissa näiden yhtiöiden osa-omistajia ja muutoinkin kuntien keskeisin sidosryhmä, joten valmiussuunnittelun sisällyttäminen konserniohjeeseen on perusteltua.

Näkemyksenne kirjanpitoa ja toimintakertomusta koskevista muutosehdotuksista (112 ja 115 §)

- Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan lain 112 § muutos on teknisluonteinen ja perusteltu täsmennys, jossa kirjanpitolain soveltamisen poikkeuksista säädettäisiin suoraan kunta-laissa. Lain 115 § lisätty vaatimus merkittävimpien riskien ja epävarmuustekijöiden kuvaamisesta on perusteltu. Kunnan toiminnan näkökulmasta liian korkeariskinotto on jo nyt useassa kunnassa voitu todeta realisoituneen. Hyvinvointialueiden ollessa kuntien läheisiä kumppaneita, heijastuisivat riskit toteutuessaan jollain tavoin myös hyvinvointialueisiin.

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioinneista

- Sosiaali- ja terveysministeriön näkemyksen mukaan vaihtoehtoa, että kuntien varautumiseen liittyviä velvoitteita lisättäisiin suoraan lakiin, on arvioitu kevyesti. Valtiovarainministeriö vastaa sekä yleisestä ohjauksesta ja että seurannasta, joten riippumaton jälkiarviointia voisi olla tarpeellinen.

Muut huomionne esitysluonnoksesta

- Ei muita huomioita

Neuvotteleva virkamies

Antti Kuopila

Jakelu

VM Valtiovarainministeriö

VN/34874/2025-STM-50

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: